

Léto budiž pochváleno



Jetel inkarnát je nenáročná, rychle rostoucí pícnina

Věřím, že klasik Fráňa Šrámek promine, čas prázdnin, dovolených a výletů ještě na včelaře nějakou chvilku počká, protože toto období je podstatné zejména pro budoucnost jejich včel.

Do další významné části včelařského roku, vrcholného léta, nás provází především nepřehlédnutelný rozkvět lip. Pokud unikne naší pozornosti očima, určitě ne čichem. Omamná vůně květů našeho národního stromu nutí nejen včelaře k opakovanému nádechu sladkého aroma, které se nezaměnitelně otiskuje do chutě tmavé zlatavého medu. Na jeho původu se podepisují mnohdy více producenti medovice, jako zdobnatka lipová, parazitující na tomto druhu dřevin, než samotný nektar. Její přítomnost není třeba hledat v korunách stromů, stačí autem zaparkovat pod stromem. Pokud není příliš sucho či se právě naopak neprehnal průtrž mračen, včelky si tento zdroj sladiny vyhledají bezpečně. I ostatní zdroje medovice bývají pro včelstva zajímavější než v předešlém období. Příroda již nenabízí tolik zdrojů nektaru a zde jsou právě včelaři z měst ve výhodě. Parky a zahrady plné exotické květeny poskytují víc pastvy než tradiční krajina. Jako začátečníci určitě

nebudeme iniciovat změnu osevních postupů místních zemědělců, ale vyplatí se určitá inventura okolních porostů, abychom si učinili představu, jaké období na naše včely čeká. Požehnáním pro včely a včelaře je modravé pole svazenky, rudé plochy jetele inkarnátu či zlaté hlavy slunečnic. Rychle rostoucí hořčice někdy najde uplatnění jako mezplodina, stejně jako vikev setá nebo komonice bílá. Kéž by zemědělců sejičích pohanku, kmín a ostropestřec bylo víc.

Letní podněcování

Po odkvětu lip, vydatných deštích či intenzivním suchu mnohdy snůška končí a nám nezbyvá, než začít podávat krmné náhražky. Pro vlastní obživu si včelky vypaběrkují planě rostoucí byliny podél řek a na nepokosených stráních a pasekách, ale pro kvalitní založení zimní generace včel je tato snůška málo motivující. Výhodou je zde úlová váha i v tom nejjednodušším provedení, která prozradí úbytek zásob. Abychom matku

udrželi v rozkladem stavu a mladušky podpořili v další stavbě, nevyhne se příkrmování, respektive podněcování. Při kontrolách ve včelstvu se zaměřujeme na odhad glycidových (medových) zásob, které by neměly poklesnout pod 5 kg. Vystačíme si s orientačním posouzením, kdy 1 dm² (plocha větší dlaně bez prstů) oboustranně zavíčkovaných zásob má hmotnost cca 250 g, nezavíčkovaných 150 g. Medný plást rámkové míry 39 x 24 cm má plochu 8 dm². Prostým součtem odhadnutých ploch na plástech zjistíme aktuální stav zásob. Účelné je si i při medobraní některé plásty zvážit a ověřit si vlastní schopnost odhadu. Od navážené hodnoty nezapomeňte odečíst hmotnost souše po vytočení. Pokud začneme s příkrmováním, nemůžeme už provádět medobraní. Tam, kde medovicová snůška bývá významná, je proto zapotřebí tento postup zvážit. Pro podněcování se mi osvědčil cukerný roztok v koncentraci 1:1, podávaný v dávce dle síly včelstva 1,5–2 litry týdně obvyklým způsobem. Krmítka jsme vyzkoušeli na včelnici všechna a nejlépe se nám osvědčila plastová, kapsová, s dřevěným plovákem. Dobrou zkušenost jsme učinili i s mikrotrovnými sáčky, které lze položit na horní loučky i případně do kapsového krmítka, které považuji za lepší. Odpadá jeho čištění od včel, případně jejich zalití při nalévání dalšího roztoku. Není třeba ani další nástavek pro ukrytí krmítka, který by úlový prostor jinak ochlazoval. Oddělků o síle 1 nástavku tak lze podněcovat k další stavbě na mezistěnách, kterou teplé počasí a kladoucí matka rovněž podporuje. Mezistěnu vkládáme mezi kraj plodového tělesa a krmítka, které je umístěné u stěny úlu. Pokud při dalším dolévání roztoku tento není odebrán nebo mezistěna alespoň částečně vystavena, věnujeme větší pozornost matce, zdravotnímu stavu včelstva a velikosti úlového prostoru. Příkrmováním včelstva dostávají jí impuls snůšky, pracovní pobídku, která



Směs trvalek a letniček sestavená odbornou firmou zajistí pastvu nejen včelám až do podzimu



Svazenku ve včelařském areálu lze vysévat postupně



Různé typy kapsových krmítek – Jižní Korea



Permanentní přísun krmiva centrálním rozvodem – Jižní Korea

lavinovitě vyvolává další činnost. Za celou dobu jsem se možná i proto nesešla s loupeží na včelnici.

Preventivní ošetření na varroázu

V tomto čase, nejlépe po medobraní, doporučuji provádět preventivní ošetření proti varroáze přípravkem na bázi kyseliny mravenčí. Odparné desky, s nimiž se snadno manipuluje, vkládám dle návodu na horní loučky rámků. Je potřeba si ověřit, zda momentální úlový prostor koresponduje s doporučeným objemem v návodu a tomu pak i přizpůsobit dávkování. U čtyř nástavků používám dvě desky. Po 14 dnech preventivní kúru zopakují, aby roztoči, kteří se vyvíjeli spolu se zavíčkovaným plodem, opět přišli do kontaktu s účinnou látkou. Přesto, že sledujeme spad roztočů průběžně, dělám toto opatření každoročně u všech včelstev. Líhnoucí se generace zimních včel je zbavována parazitů průběžně a nemám potřebu používat léčiva vkládaná v podletí. Jednorázovou aplikaci přípravku s kyselinou mravenčí lze použít v krajním případě při silném zamoření mezi dvěma medobraními. Kyselina nezanechává rezidua a po odstranění odparných desek zápach stihne do dalšího vytáčení odvětrat.



Úlová váha mechanická



Květnatá louka z trvalek je pastvou nejen pro včely, ale i pro oči

Odebírání medníků ano, či ne

Běžnou a letitou praxí po ukončení snůšky bývá zredukovat úlový prostor na 2 nástavky (u r.m. 39 x 24cm), pro což jistě jsou i racionální důvody (např. omezení slídivosti, úspora krmiva), avšak sama tento úkon neprovádím z důvodu úspěšného zimování na více nástavcích a ponechání péče o plásty včelám. V této době jsou včelstva velice silná a po zmenšení prostoru se létavky prostě do úlu nevejdou, proto se vyvěsí na česně a u oček. Za den, dva se včely vytratí, stanou se součástí potravního řetězce. Do první poloviny července lze tyto včely využít na smetenec, a ještě tak vytvořit záložní včelstvo, máme-li k dispozici oplozenou matku.

Smetenec alias umělý roj

Do rojáčku se zasíťovaným dnem či boční stěnou smeteme či oklepeme pomocí smyku 2–3 kg včel z různých úlů, nejjednodušeji to lze provést při ometání medných plástů při medobraní. Musíme dávat pozor, abychom nesmetli z některého včelstva i matku. Po 1–2hodinové osiřelosti zavěsíme přes krmný otvor ve víku maticku v přidávací klínce, zajištěnou medocukrovým těstem, avšak bez doprovodných

včel. Smetenec dáme na 2 dny do sklepa, případně tmavé a chladné místnosti (cca 15–17 °C), nasadíme prosakovací krmítka a podněcujeme cukerným roztokem v poměru 1:1. Včely, které odebírají krmivo tak přijdou do kontaktu s feromonem nové matky, snáze jí přijmou a poté i osvobodí z klícky. Třetí den smetenec usadíme strůpkem nebo náběhem do úlu vystrojeného soušemi, případně v kombinaci s mezistěnami (3 mezistěny – 5 souší na 1 kg včel). Po týdnu opatrně zkontrolujeme kladení matky a dál pokračujeme v podněcování, dokud se na plástech neobjeví dostatečné zásoby. Včelstvo zprvu slábne úbytkem starých včel a začne silnit až po vylhnutí nového plodu. V závislosti na době, venkovních teplotách, plodování matky, snůšce či přísunu krmiva lze včelstvo rozšiřovat na další nástavek tak, jak již bylo popsáno u oddělků. V nastávajícím podletí, stejně jako všem ostatním včelstvům, uspořádáme prostor pro zimní sezení a zakrmíme podle stavu zásob a početní síly. Ale o tom až příště.

Dana Belušová, ZO Kladno
belusovad@seznam.cz
www.vcelarikladno.cz